

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Socialnämndens förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till förvaltningens förslag till underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015.
2. Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden justerar paragrafen omedelbart.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Eva Sandberg
Avdelningschef

Leif Fransson
Administrativ chef

Sammanfattning

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år, där budgetåret utgör periodens första år. Planeringen ska utgå från Stockholms stads Vision 2030. Av nämndens underlag ska framgå vilka frågor och faktorer som har störst påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden. Utgångspunkt ska vara analyser av förändringar i omvärlden samt av den egna verksamheten med utgångspunkt från bland annat nämndens verksamhetsberättelse. Förvaltningen anger nedan några viktiga utvecklingsområden inom stadens verksamhet.

Stadens socialtjänst får ta ett allt större ansvar när det gäller bostadsfrågor i allmänhet och särskilt när det gäller insatser för de grupper som är i behov av stöd från socialtjänsten. I stadens bostadsplanering bör redan i inledningsfasen av planering av nya bostadsområden ingå att planera bostäder för dessa grupper.

Nämndens FoU-arbete kommer att inriktas på att stödja både lokalt och stadsövergripande utvecklingsarbete. Utvecklings- och forskningsmedel kommer att kunna sökas av verksamheterna för att förbättra arbetsmetoder och utvärdera insatser inom den lokala socialtjänsten.

Inom barn- och ungdomsområdet pågår utvecklingsarbete inom flera områden. Det gäller bland annat utveckling av samverkan mellan stadsdelsförvaltningarnas verksamheter och skolan, bl.a. genom gemensamma utbildningar och seminarier. Även familjevården, inklusive jourhem, kommer att kräva fortsatt stöd för att utvecklas till en modern, kunskapsbaserad verksamhet.

En strategi för stadens hemlöshetsarbete ska tas fram till 2013. Strategin kommer att ange inriktningen för arbetet inom de närmaste åren.

En socialrådgivning på nätet kommer att startas och drivas av socialjouren. Socialrådgivningen ska finnas tillgänglig för frågor om socialtjänsten via chatt samt via en frågor- och svarssajt.

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år, där budgetåret utgör periodens första år. Planeringen ska utgå från Stockholms stads Vision 2030. Långsiktigheten i stadens planering förstärks genom att den inkluderar nämndernas analys av utvecklingen för treårsperioden. Stadsledningskontoret upprättar utifrån nämndernas underlag, "Konjunkturärende med planeringsförutsättningar för kommande år", som behandlas av kommunstyrelsens ekonomiutskott.

Av nämndens underlag ska framgå vilka frågor och faktorer som har störst påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden. Utgångspunkt ska vara analyser av förändringar i omvärlden samt av den egna verksamheten med utgångspunkt från bland annat nämndens verksamhetsberättelse. Slutsatserna i underlagen ska användas som underlag i det kommande budgetarbetet.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har utarbetats av förvaltningsledningen och har behandlats inom ramen för facklig samverkan.

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Under respektive inriktningsmål nedan redovisas i punktform nämndens förslag till strategiska satsningar för att bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål under perioden 2013 - 2015.

1.1 Stockholm ska vara attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

- I samverkan med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna ska arbetsmarknadsinsatser och gemensamma bedömningsgrunder utvecklas så att arbetssökande som erhåller ekonomiskt bistånd får rätt insats och därmed kortare väg till varaktig egen försörjning.
- Ett länsgemensamt resurscentrum för hedersrelaterat våld och förtryck inrättas med socialnämnden som huvudman.
- Forsknings- och utvecklingsverksamheten inriktas på att stödja både lokalt och stadsövergripande utvecklingsarbete.
- Medverkan tillsammans med Göteborg och Malmö i Trestadsprojektet – en nationell satsning inom alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken.

1.2 Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

- Ta emot ett ökat antal ensamkommande asylsökande barn och ungdomar och de som beviljas permanent uppehållstillstånd för boende, omvårdnad och stöd.
- I samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att ta fram fungerande former för samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna och skolan.
- Fortsätta arbetet med att utveckla familjevården inklusive jourhem till en modern, kunskapsbaserad verksamhet.
- Stöd till stadsdelsnämndernas satsning på föräldrastödsprogram.
- Ett centralt Barnahus inrättas där spetskompetens utvecklas av alla aktörer och ersätter nuvarande Barncentrum.
- Utveckla insatsen kontaktperson/kontaktfamilj med tydligare koppling till att stärka barnens skolgång.
- En kommungemensam funktion inrättas för verksamhets- och yrkesutveckling inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning i Stockholms län.
- Genomföra satsningar för att underlätta för socialpsykiatriens målgrupp att närma sig arbetsmarknaden.
- Ta fram en strategi för stadens hemlöshetsarbete.
- Skapa fler boendeformer för personer som är hemlösa och/eller med missbruksproblematik som behöver socialtjänstens stöd för att kunna få och behålla ett boende.
- Fortsätta utvecklingen av e-tjänster för stockholmarna.

- Starta en socialrådgivning på internet.

1.3 Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

- Nämnden ska ha en budget i balans med verksamheter som har en sund ekonomi och klok resursanvändning.
- Internkontroll och verksamhetsrevision ska vidareutvecklas.
- Lokalanvändningen ses över kontinuerligt.

2. Nämndens verksamhetsområde

Stadsövergripande frågor

Utbyggnad av bostäder

Stadens socialtjänst får ta ett allt större ansvar när det gäller bostadsfrågor i allmänhet och särskilt när det gäller insatser för de grupper som är i behov av stöd från socialtjänsten, t.ex. personer med funktionsnedsättning, hemlösa, bostadslösa barnfamiljer och unga vuxna (inklusive ensamkommande asylsökande ungdomar). I stadens bostadsplanering bör redan i inledningsfasen av planering av nya bostadsområden ingå att planera bostäder för dessa grupper.

Nämnden sammanställde under 2010 en rapport om familjer med osäkra boendeförhållanden, en rapport som kommer att följas upp under 2012. Trenden är att det finns ett relativt stort antal familjer utan säker tillgång till bostadsmarknaden. Förvaltningen har inlett ett samarbete med Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS) om åtgärder för att förbättra situationen för dessa familjer.

Ekonomiskt bistånd

Konjunkturrapporter visar att en djup och långvarig lågkonjunktur sannolikt närmar sig, men att den svenska ekonomin i nuläget är relativt god. Osäkerheten är stor om, när och hur den förväntade lågkonjunkturen ger effekt på arbetsmarknaden och biståndstagandet. Storleken på utbetalt ekonomiskt bistånd påverkas dessutom även av andra faktorer, exempelvis arbetsmarknadsaktiviteter i både Arbetsförmedlingens och stadens regi samt förändringar i lagar och regler.

Den praxisförändring som från och med 2012 gör det lättare för somaliska anhöriga att komma till Sverige antas påverka det ekonomiska biståndet i första hand i områdena runt Järvafältet.

Arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna har ett gemensamt uppdrag att i utökad samverkan utveckla arbetsmarknadsinsatser och ett gemensamt sätt att bedöma vilka som kan anses stå till arbetsmarknadens förfogande samt utvärdera de insatser som tillhandahålls. Det förväntas leda till att arbetssökande som erhåller ekonomiskt bistånd får rätt insats från början och vägen till varaktig självförsörjning därför blir kortare.

Det behövs även fortsättningsvis ett samordnat verksamhetsstöd när det gäller felaktiga utbetalningar och bidragsbrott (FUT) och en vidare utveckling av nämndens arbete i samarbete med stadsdelsförvaltningarna.

Insatser för kvinnofrid

Förslaget till program för kvinnofrid – mot våld i nära relationer förväntas antas av kommunfullmäktige under 2012. Arbete pågår med att ta fram riktlinjer för personal inom socialtjänsten som möter våld i nära relationer. Såväl programmet som riktlinjerna ska implementeras i stadens verksamheter under de kommande tre åren. En kartläggning av omfattningen av våld i nära relationer genomförs under 2012.

Socialnämnden kommer att bli huvudman för ett länsgemensamt resurscentrum för hedersrelaterat våld och förtryck. Centrat har utformats inom ramen för länsstyrelsens Operation Kvinnofrid och ska drivas i samverkan med och samfinansieras av länets kommuner, Polismyndigheten i Stockholms län samt Stockholms läns landsting.

Forskning och utveckling

Nämndens FoU-arbete kommer att inriktas på att stödja både lokalt och stadsövergripande utvecklingsarbete. Utvecklings- och forskningsmedel kommer att kunna sökas av verksamheterna för att förbättra arbetsmetoder och utvärdera insatser inom den lokala socialtjänsten. FoU-verksamheten bidrar till utvecklingen genom att bistå verksamheterna med förmedling av kontakter mellan forskare och verksamheterna, planering från idé till genomförande av utvecklingsprojekt, administrering av utvecklings- och forskningsmedlen, idé- och erfarenhetsutbyte mellan stadsdelsförvaltningarna och omvärlden samt kontinuerlig uppföljning av igångsatta utvecklingsarbeten.

En strategi för resultatbaserad styrning (RBS) och evidensbaserad praktik (EBP) ska tas fram och en av utgångspunkterna för arbetet är att följa upp de utvärderingar som genomförs för att se effekter inte bara på arbetssätt och metoder, utan även på organisation och styrning. En effektiv uppföljning av såväl egen som upphandlad verksamhet kräver ett väl fungerande systemstöd. Det ska vara enkelt att samla in information, möjligt att aggregera den på olika sätt och smidigt att ta ut informationen för analys. Befintligt systemstöd brister idag varför det är angeläget att utveckla detta.

Socialförvaltningen utlyste 2009 forskningsmedel för att utvärdera insatsen kontaktfamilj/kontaktperson. Professor Bo Vinnerljung, vid institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet har genomfört en registerstudie som tydligt visar att insatsen kontaktfamilj/kontaktperson inte minskar risken för framtida placering i dygnsvård och inte heller minskar risken för en ogynnsam utveckling för barn och unga på sikt. Förvaltningen kommer att se över kontaktfamiljers/ kontaktpersoner

soners insats i praktiken och förtydliga deras uppdrag samt att utforska hur insatsen skulle kunna följas upp på ett systematiskt sätt. Att gå klart skolan är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för en god framtid. Förvaltningen ska se över möjligheten till riktlinjer för kontaktperson/kontaktfamilj med tydligare koppling till att stärka barnens skolgång.

Brotts- och drogförebyggande arbete

Nämnden kommer under perioden fram till nästa Trygghetsmätning 2014 att sprida de lokala resultaten från trygghetsmätningen 2011 till stadsdelsnämnderna. De variationer som finns i de lokala resultaten används som bas för att anpassa det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet till de lokala förhållandena.

Stockholmsenkäten 2010 visade att användningen av cannabis ökar i vissa ungdomsgrupper vilket också stöds av forskning. Under 2011 har stadsdelsnämnderna tilldelats 2 mnkr för utvecklandet arbetet mot cannabis och under 2012 tilldelas stadsdelsnämnderna 5 mnkr för att minska narkotikaanvändningen. Resultaten från Stockholmsenkäten 2012 kommer att ge nya indikationer på hur det preventiva arbetet ska inriktas. Under perioden kommer ytterligare fördjupningar att göras i samarbete med Stockholms universitet och forskare i socialtjänstakademien.

Stockholms stad ingår tillsammans med Göteborg och Malmö i Trestadsprojektet, en nationell satsning på storstäderna som en del av regeringens samlade strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken för 2011-2015. Inom trestadsprojektet kommer stora utbildningssatsningar att göras för professionella som möter ungdomar i riskzonen t.ex. fritidsledare, fältassistenter och uppsökare. En utvidgning av Mumin (Maria Ungdom Motiverande Intervention) kommer också att ske inom projektet.

Europafrågor

Nästa strukturfondsperiod 2014-2020 kommer att påbörjas under perioden. Det pågår diskussioner om att 20 procent av socialfondens medel ska avsättas för verksamhet inom socialtjänstens område vilket kommer att ge större möjligheter att söka projektmedel för områden som hemlöshetsarbete och ekonomiskt bistånd under perioden.

Nämnden kommer även fortsättningsvis att spela en aktiv roll i Eurocities (nätverk av stora Europeiska städer) Social Affairs Forum.

Barn och ungdom

Ett förslag till ny BUS- policy (BUS – barn och ungdomar som behöver särskilt stöd) har utarbetats under ledning av Kommunförbundet Stockholms Län (KSL). Under de kommande åren ska den implementeras i berörda verksamheter inom Stockholms län landsting och länets kommuner.

Fortsatta satsningar kommer att göras för att få till stånd fungerande former för samverkan mellan stadsdelsförvaltningarnas verksamheter och skolan, bl.a. genom gemensamma utbildningar och seminarier. Särskilt fokus kommer att läggas på placerade barn och ungdomar, deras skolgång samt fysiska och psykiska hälsa. Samverkan ska omfatta tiden innan, under och efter en placering.

Familjevården, inklusive jourhem, kommer att kräva fortsatt stöd för att utvecklas till en modern, kunskapsbaserad verksamhet. Kvalitetskraven är höga både avseende uppföljning, tillsyn, barnens inflytande samt organisation av vården.

Nämnden fortsätter att understödja stadsdelsförvaltningarnas satsning på föräldrastödprogram på alla preventionsnivåer. Detta innebär att insatser kan anpassas efter föräldrars behov av stöd. Tillgängligheten kommer att öka genom en e-tjänst på stadens hemsida, vilken gör det möjligt för föräldrar att bedöma vilken insats som passar dem bäst samt att man kan anmäla sig. E-tjänsten kommer också att utgöra underlag för utvärdering och kvalitetssäkring av programmen.

Ett centralt Barnahus kommer att inrättas i staden, vilket ersätter det Barncentrum som idag finns inom nämndens verksamhet. Med ett Barnahus i staden kommer insatserna från de olika myndigheterna harmoniseras över staden och en spetskompetens utvecklas av alla aktörer. Samordnarna från socialtjänsten kommer att erbjuda första krisstödssamtal till anhöriga, gruppverksamhet för barn och vuxna eller andra insatser som kan anses lämpliga för olika målgrupper på barnahuset.

Införandet av sociala insatsgrupper som består av socialtjänst, polis och skola som i samverkan arbetar med unga lagöverträdare kommer fortgå. I början av 2013 beräknas 12 stadsdelsnämnder ha påbörjat arbetet med insatsgrupper. Nämnden kommer att koordinera arbetet i staden och anordna gemensamma utbildningar för socialtjänst, polis och skola.

Inom barn och ungdomsvården kommer ett projekt finansierat av ESF (Europeiska socialfonden) för att utveckla en evidensbaserad praktik att genomföras i alla stadsdelsförvaltningar åren 2012-2014. Projektet kommer tjäna som praktiskt exempel för framtagande av strategi för EBP (evidensbaserad praktik) och jämföras med principerna i RBS (resultatbaserad styrning).

All handläggning av ärenden som rör barn och ungdomar ska handläggas i verksamhetssystemet BBiC (Barns Behov i Centrum). Arbetet med implementering i stadsdelsnämnderna av BBiC leds av nämnden. Under perioden kommer de 12 återstående stadsdelsnämnderna att ansöka om licens för programmet. Arbetet med att införa Signs- of -Safety, en lösningsorienterad, samarbetsstyrd och säkerhetsinriktad metod i barn- och ungdomsutredningar kommer att införlivas i projektet.

Personer med funktionsnedsättning

Staden har en brist på bostäder med särskilt stöd och service, med ett ökande antal ej verkställda beslut under 2011 och början av 2012. Inom ramen för Genomförandegruppens arbete kommer nämnden att delta i samordning och utveckling av bostadsfrågan för såväl insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL).

Länets kommuner och Stockholms läns landsting har genom en avsiktsförklaring beslutat att hemsjukvården i länet ska kommunaliseras, vilket kan ske tidigast 2015.

Nämnden kommer att utreda möjligheterna att upphandla boenden för yngre personer med demenssjukdom enligt LOV, lagen om valfrihetssystem.

Ett utredningsarbete pågår för att införliva LSS-insatsen Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år i valfrihetssystemet (LSS – lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Upphandling enligt LOV planeras till första halvåret 2013.

Behovet av att utveckla stadens verksamhetsstöd för utredning, dokumentation under handläggning och genomförandet av insatser samt uppföljning kvarstår de närmaste åren. DUR FH Barn (DUR FH - Dokumentation, Utredning, Resultat inom funktionshinderomsorgen) testas och införs under 2013 parallellt med en förstudie för införandet av en utredningsmall för DUR FH vuxna och barn i Paraplysystemet.

Socialnämnden har under 2011 och 2012 drivit en satsning avseende kompetensutveckling i bland annat neuropsykiatri, motiverande samtal och Supported employment för stadens personal. Ett omfattande uppföljningsarbete av hur den nya kunskapen införlivas i och används av stadsdelsförvaltningarna kommer att ske regelbundet under de kommande åren.

En utredning (SOU 2012:6) föreslår skärpt lagstiftning i LSS och socialförsäkringsbalken (SFB) för åtgärder mot fusk och felaktigheter med assistansersättning från 1 januari 2013. Riktlinjer för stadens handläggning när det gäller uppföljning, kontroll och utbetalningsrutiner kan behöva ses över. Förvaltningen undersöker möjligheterna att starta ett projekt under perioden.

Programmet för stöd till anhöriga, som tas fram under 2012, ska under perioden implementeras på olika nivåer i staden.

Stadens avgiftssystem för uttag av avgifter för hemtjänst och andra avgiftsbelagda insatser behöver följas upp de kommande åren avseende konsekvenser av de nya avgiftsbestämmelserna för enskilda.

Den fördjupade analysen av insatserna ledsagning och ledsagarservice som genomförs innevarande år kan eventuellt föranleda ytterligare åtgärder. Analysen avser i vilken omfattning insatserna beviljats de senaste åren och i relation till behovet av insatserna.

En kommungemensam funktion för verksamhets- och yrkesutveckling inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning i Stockholms län (Forum Carpe) startas 2012. Syftet är att skapa en hållbar struktur för att efter nuvarande projekt Carpes avslut samordna aktiviteter för att synliggöra verksamhetsområdet, höja kompetensen samt samla och sprida goda exempel. Målgrupp och användare av forumet är anställda – alla yrkeskategorier, på alla nivåer hos såväl kommunala som privata utförare samt myndighetsutövare.

ESF (Europeiska socialfonden) har beviljat medel för projekt Carpe 2 för perioden 2012-2014. Projektets övergripande mål är att personer med funktionsnedsättning får stöd och service av medarbetare som har rätt kompetens för sina arbetsuppgifter.

Socialpsykiatri

Nationella riktlinjer för psykosociala insatser vid schizofreni eller schizofreniliknande tillstånd är ett stöd för styrning och ledning som tar upp och rekommenderar olika metoder och arbetssätt. Under 2012 förväntas en ny överenskommelse om samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning antas i länet. Stadens arbete med att anpassa arbetssätt och insatser till riktlinjerna har påbörjats och kommer fortgå under de närmast kommande åren.

Cirka 47 procent av socialpsykiatrins målgrupp som har insatser från Stockholms stad är i åldern 55 till 65 år. Över hälften av de som bor i en bostad med särskild service kommer inom åtta år att vara pensionärer och övergår till äldreomsorgen. Den förändrade åldersstrukturen kräver stora förändringar av arbetssätt och utbud för att möta yngres behov av lämpliga boendeformer och sysselsättning.

Satsningar för att underlätta för målgruppen att närma sig arbetsmarknaden behöver genomföras och fördjupas de kommande åren. Stadens sysselsättningsverksamheter kommer att erbjudas utbildning i Supported employment och ett nära samarbete kommer att krävas med näringslivet, arbetsmarknadsförvaltningen, Jobbtorg och riktade projekt.

För att förbättra samverkan med landstinget och för att uppfylla lagstiftningens krav behöver satsningar på användande av samordnad individuell plan genomföras. Stockholms stad och Stockholms läns landsting har i liten omfattning använt sig av möjligheten som upprättande av en gemensam plan innebär för att tydliggöra ansvar och kostnader. I kommunfullmäktiges budget för 2012 får nämnderna i

uppdrag att utveckla samarbetet med landstinget för personer med psykisk ohälsa och/eller missbruk.

Hemlösa och missbrukare

Socialnämnden har tagit fram ett förslag till en kvalitetsgaranti för personer som söker vård och behandling för missbruk. Garantin som bl.a. ställer krav på snabbare handläggningstider kommer att, om den beslutas av kommunfullmäktige, påverka stadsdelsförvaltningarnas och enheten för hemlösas missbruksarbete.

Inom stadens missbrukarvård har under de senaste åren genomförts omfattande kompetensutveckling och fördjupning i kunskapsbaserade metoder och arbetssätt, uppföljning m.m. Det finns behov av att på stadsövergripande nivå fortsätta samordna och vidareutveckla detta arbete som ett led i implementeringen av en evidensbaserad praktik inom stadens socialtjänst.

Slutbetänkandet av regeringens missbruksutredning innehåller bl.a. förslag om förändringar av kommunernas respektive landstingens ansvar för missbruks- och beroendevården samt förändringar i LVM-lagstiftningen (LVM – lag om vård av missbrukare i vissa fall). Eventuella förändringar som påverkar organiseringen av stadens arbete inom missbruksområdet, fördelningen av stadsbidrag samt samverkan med landstinget kan komma att genomföras tidigast under 2013.

En strategi för stadens hemlöshetsarbete ska tas fram till 2013. Strategin kommer att ange inriktningen för arbetet inom de närmaste åren.

Projektet ”Bostad Först” som pågår till augusti 2013 kommer under 2012 att utökas till minst 30 boende. Beslut om implementering och framtida driftsform kommer att fattas och resultatet av effektutvärderingen redovisas.

Inom stadens missbrukarvård är trenden att antalet aktuella personer minskar. En mycket stor andel av stadens kostnader inom vuxenvården går till olika typer av kort- och långsiktiga boendeplaceringar. Det finns behov av att skapa boendeformer för personer som behöver socialtjänstens stöd för att kunna få och behålla ett boende.

E-tjänster och socialtjänsten online

Ett antal e-tjänster är under utveckling inom socialtjänsten och med stor sannolikhet kommer ytterligare e-tjänster att tillkomma under de närmaste åren. En samordnad struktur för förvaltning m.m. behöver utvecklas för att garantera tjänsterna.

Ett nätverk för pågående e-tjänstprojekt inom socialtjänstens område har bildats och kommer att fortsätta under perioden för att möjliggöra ett erfarenhetsutbyte och skapa synergieffekter mellan de olika projekten.

I arbetet med att utveckla socialtjänsten online kommer kartläggningar av det sociala arbete som idag utförs på internet att fortsätta. De riktlinjer som tas fram 2012 kommer spridas och uppdateras under perioden. Metoder för uppsökande arbete på internet ska utvecklas och prövas efter en första initial kartläggning. Regionalt och nationellt samarbete kommer att inledas eftersom det finns svårigheter att på internet avgränsa arbetet till kommunens innevånare.

Pågående e-tjänstprojekt:

- **Jobbtorgsportalen** Projektet handlar om att skapa en portal där både aspiranter, jobbtorgshandläggare samt socialsekreterare kan följa aspiranterna. Även externa aktörer ska kunna frånvarorapportera i portalen samt göra uppföljningsrapporter.
- **Ungdomsmottagning på webben** Målet med projektet är att öka tillgängligheten till ungdomsmottagningarna genom en portal på webben, ett ”guiderum” (en klickguide på webben) och möjlighet att boka besök med kuratorer.
- **Budget och skuldrådgivning** E-tjänstprojektet är en del i ett större stadsgemensamt projekt för att utveckla budget- och skuldrådgivning och få ner kötiderna. Projektet består av tre olika e-tjänster: ett guiderum (utifrån samma modell som ungdomsmottagningens), visuell styrning (visualiserar kön till budget- och skuldhandläggare digitalt, vilket tidigare har gjorts manuellt) och ett nytt ärendehanteringssystem för budget och skuldrådgivare som heter BOSS.
- **eKomet** Tjänsten riktar sig till föräldrar i Stockholms stad som vill anmäla sig till en föräldrastödkurs och till anställda i staden som ska hantera anmälningarna. Projektet ska även utveckla ett screeningssystem.
- **Ansökan om stöd och service** Personer inom målgruppen (funktionsnedsättning, äldreomsorg och socialpsykiatri) ska kunna skicka in sin ansökan om stöd och service digitalt som hanteras av handläggarna i paraplyet. Målgruppen är från 15 år och uppåt (från det att man kan ha e-leg) och ärendena kan handla om allt från att ansöka om kontaktperson till att ansöka om äldreboende.
- **Socialrådgivning på Nätet** Anonym rådgivning för alla medborgare i Stockholms stad per chatt, via ett webbfrågeformulär samt samlade frågor och svar på nätet. Forskningsmedel utlystes 2011 och projektet kommer att följas och utvärderas av Linköpings universitet. På längre sikt utreds även möjligheten att utveckla en gemensam ungdomsportal tillsammans med polis och landsting

Pågående förstudier för e-tjänstprojekt:

- **Stockholms ungdomstjänst** Projektiden består av att ungdomar med ungdomstjänst på ett enkelt sätt ska kunna logga in och se sina scheman,

kommentera frånvaro och sjukanmälan med mera. Tanken är även att socialsekreterarna ska kunna logga in i systemet Eventuell integration med journalsystemet "alpen".

- **Försörjningsstöd Online** Klienterna ska kunna följa sitt ärende, eventuellt skicka in ansökan (eller hämta blankett) samt överklaga.
- **Faderskap** Förstudien undersöker förutsättningarna för att faderskap ska kunna fastställas med e-legitimation via nätet istället för genom besök på socialtjänstkontoret.

Stöd till utomstående organisationer

Socialnämnden och äldre- och barnnämnden har tillsammans med den idéburna sektorn tagit fram ett förslag till överenskommelse om principer för samverkan, som kommunfullmäktige förväntas fatta beslut om 2012. Efter det kommer de idéburna organisationerna att inbjudas att signera överenskommelsen. En ny partsgemensam arbetsgrupp kommer sedan att bildas. Den gemensamma arbetsgruppen ska ansvara för att ta fram konkreta och långsiktiga åtgärder utifrån överenskommelsen.

Genom upphandlingarna enligt lagen om valfrihet öppnas fler möjligheter för organisationer att agera som utförare av tjänster. Flera idéburna organisationer säljer tjänster i form av boenden, sysselsättningsplatser, etc. För socialnämnden innebär utvecklingen med flera ideella organisationer som upphandlade utförare, att det blir angeläget att säkerställa att nämnden inte ger bidrag till samma verksamhet. Under år 2012 kommer förvaltningen i samband med översyn av riktlinjerna för bidragsgivning att tydliggöra gränsdragningen mellan upphandlad verksamhet respektive bidragsfinansierad verksamhet.

Nämndens egen verksamhet

Jourverksamhet

Ett allt större antal EU-medborgare som kommer till Stockholm saknar medel till sin försörjning och riskerar att hamna i hemlöshet. Dessa EU-medborgare kommer till socialjouren för att söka medel till sin försörjning alternativt till en hemresa. Det är viktigt att handlägga dessa ärenden med tydligt barnfokus och att säkerställa att det inte förekommer människohandel.

Socialjouren har under det senaste året haft en ökning av antalet anmälningar som rör barn och unga som far illa. Anmälningarna kommer framför allt från polisen och de flesta handlar om missbrukande föräldrar och/eller bråk i hemmet samt om män som utsätter kvinnor för våld. Anmälningarna kan också innehålla oro för barn som far illa på grund av föräldrarnas psykiska ohälsa och för att föräldrar utsatt barn för våld. Förvaltningen fortsätter att följa utvecklingen noga för fortsatt analys, vid behov i samråd med stadsdelsförvaltningar, polis med flera.

Antalet placeringar av barn och unga har också ökat. En orsak till ökade placeringar är en ökning av antalet beslut om omedelbart omhändertagande enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU § 6). En annan bidragande orsak är en ökad tillströmning av antalet ensamkommande asylsökande barn och ungdomar, och då framför allt av så kallade ankomstbarn, de som kommer direkt till polisstation.

Socialjouren har det akuta ansvaret för krisstöd och sociala insatser vid störningar, allvarliga och extraordinära händelser i Stockholms stad under icke-kontorstid och ansvarar för att berörd stadsdelsförvaltning aktiveras. Denna beredskap kan behöva utvecklas under planperioden då staden växer med fler invånare.

Insatser för kvinnofrid

Nämnden har ett skyddat boende med sex platser för unga kvinnor, upp till 25 år, som utsätts för hedersrelaterat våld. Även unga män med en liknande problematik kan erbjudas skyddat lägenhetsboende. Dessa insatser beräknas öka under perioden.

Kriscentrum för kvinnor är Stockholms stads skyddade boende för våldsutsatta kvinnor och medföljande barn. Verksamheten är bemannad dygnet runt och har alltid en jourtelefon öppen. Boendet har plats för 18 kvinnor och deras barn, samtliga bor i separata lägenheter. Kriscentrum har även en öppen mottagning inklusive våldtäktsmottagning dit man kan komma anonymt och utan kostnad.

Kriscentrum möter många barn vars behov överstiger det stöd de kan få på Kriscentrum. Den övervägande majoriteten av de barn som bor på Kriscentrum har förutom att de har bevittnat våld mot sin mamma även själva blivit utsatta för våld och annan kränkande behandling. Kriscentrum uppmärksammar alltid placering socialtjänst på detta så att barnavårdsutredningar inleds enligt stadens riktlinjer.

Barn och ungdom

Migrationsverkets prognos för åren 2012 och 2013 är att antalet asylsökande ensamkommande barn och unga kommer att öka. Migrationsverket har i två utredningar föreslagit förändringar kring mottagandet respektive systemet för ersättningar till kommunerna, vilket kommer att påverka staden. Inga beslut har fattats ännu. Behovet av bostäder för unga vuxna är stort. För gruppen ungdomar som kommit till Sverige utan sina vårdnadshavare är bostad en förutsättning för den fortsatta integreringen i samhället.

Nämnden har en växande verksamhet som omfattar boende, omvårdnad och stöd för ensamkommande asylsökande barn och ungdomar, liksom för dem som beviljas permanent uppehållstillstånd. Samarbetet med olika företagare och frivilligorganisationer om ensamkommande asylsökande barn och ungdomar, liksom för dem som beviljas permanent uppehållstillstånd är mycket konstruktiv och fortsätter att utökas och fördjupas.

Alla verksamheter som kommer i kontakt med barn vars föräldrar missbrukar gör, om barnen löper risk att fara illa, en s.k. orosanmälan till berörd stadsdelsförvaltning. Bland förvaltningens verksamheter i egen regi utreder akut- och korttidsboendena inom enheten för familje- och ungdomsinsatser barnets egen situation och erbjuder insatser. Kriscentrums för kvinnors målgrupp innefattar inte kvinnor med eget missbruk men i de fall de ändå kommer i kontakt med verksamheten erbjuds barnen egna insatser. Inom boende- och behandlingsenheten för vuxna erbjuds möjlighet för inskrivna som har barn, att träffa barnen på institutionen och barnen erbjuds möjlighet att kunna stanna över natten om det är lämpligt. Om barnen behöver egna insatser är det emellertid placerande stadsdelsförvaltning eller kommun som ombesörjer detta.

Personer med funktionsnedsättning

Stadsdelsförvaltningarnas andel av placeringarna på LSS-kollo i förhållande till länskommunernas andel ökar kontinuerligt. Stadsdelsförvaltningarna fattar beslut om fler placeringar än vad som finns anslaget i nämndens budget. Resultatet blir kortare kolloperioder och på sikt finns det risk för att vissa kolloverksamheter inte kan genomföras.

Hemlösa

Hemlöshet är en sammansatt problematik där många faktorer spelar in. Personer med sociala problem riskerar att få stå tillbaka och fastna i mer akuta boendelösningar. Bristen på tränings- och försökslägenheter såväl som bostäder på andrahandsmarknaden medför att relativt långsiktiga boendelösningar under de senaste åren har blivit allt svårare att få till stånd.

Flera av nämndens verksamheter arbetar med att minska hemlösheten i staden. Pelarbackens verksamheter för hemlösa fortsätter att utveckla samverkansmodeller på såväl individnivå som strukturell nivå. Medborgarkontoret för hemlösa bemanar receptionen på Pelarbacken, där uppsökarenheten, enheten för hemlösa samt Erstas sjukvård för hemlösa är samlokaliserade. Under 2012 görs en extern utvärdering av Pelarbackens verksamhet.

Många av de klienter som har kontakt med förvaltningen har ofta en komplex problematik och behöver hjälp med att samordna olika insatser för att bland annat ta sig vidare till olika boendeformer. Det gäller bland andra äldre över 65 år som bor på härbärge, ensamkommande flyktingungdomar, kvinnor och män med missbruksproblematik som av olika skäl inte kan få ett eget kontrakt, kvinnor och män i hemlöshet och unga vuxna 18-25 år. Parallellt med arbetet att ordna ändamålsenliga bostäder till klienter behöver boendestödsinsatserna utökas och metodutvecklas.

Unga vuxna i hemlöshet är en prioriterad fråga för socialnämnden och arbetet med att vidareutveckla metoder att arbeta med målgruppen och alternativa boendelös-

ningar fortsätter. Fokus för arbetet är att utveckla ett Bo-torg för unga vuxna där man kan få stöd och rådgivning i boendefrågor samt alternativ till de akuta logiplatser som finns att tillgå i staden idag. Förvaltningen fortsätter arbetet att tillsammans med stadsdelsförvaltningarna, utforma hur framtida boendelösningar för gruppen kan se ut.

Under treårsperioden är det en stor utmaning för nämnden att tillsammans med övriga aktörer frigöra resurser och bostäder åt de mest utsatta grupperna av hemlösa personer.

Missbrukare

För målgruppen hemlösa och missbrukare erbjuder nämnden utredning av vårdbehov, behandling, boende med stödinsatser, akut- och korttidsboenden, omvårdnad och familjevård till i första hand stadsdelsförvaltningarnas klienter. En minskad efterfrågan på institutionsplatser kan komma i den händelse staden får tillgång till fler tränings- och försökslägenheter.

För unga vuxna med etablerat missbruk fortsätter kunskapsbaserade vård- och behandlingsinsatser som är anpassade till deras behov att utvecklas.

Nämnd och övergripande administration

Sjukfrånvaro

Förvaltningen fortsätter att intensifiera arbetet med att sänka sjukfrånvaron till den nivå som kommunfullmäktige har angett. Fokus kommer att läggas på att sänka den korta sjukfrånvaron, att utveckla det hälsofrämjande ledarskapet samt att fortsätta förbättra arbetsmiljön. Samverkan mellan chef, medarbetare och skyddsombud skapar förutsättningar för en god arbetsmiljö där medarbetarnas delaktighet och inflytande tas tillvara.

Ledarskap och medarbetarskap

Nämnden fortsätter att utveckla chefs- och ledarskapet i organisationen med fokus på uppföljningar. Det är viktigt att ledarskapet inspirerar till lärande, utveckling och förändring.

Ett kommunikativt ledarskap utgör grunden för att nämndens verksamheter når förväntade mål och resultat. Chefernas förmåga att använda kommunikation som ett verktyg för ledning och styrning är av central vikt. Ett utvecklat ledarskap förutsätter samtidigt ett aktivt medarbetarskap där medarbetarna vet vad som förväntas av dem i sina respektive uppdrag och vilket ansvar som följer med att vara medarbetare inom nämndens verksamheter.

Kompetens- och ledarförsörjning

En stor del av förvaltningens medarbetare har lång yrkeserfarenhet och medelåldern är hög. 52 procent av alla medarbetare är 50 år eller äldre. Nio procent når pensionsåldern 65 år under 2013-2015, t.ex. går sju procent av socialsekreterarna i pension och sex procent av behandlingsassistenterna i pension. Väldigt få chefer i förvaltningen uppnår pensionsålder under planperioden.

Förvaltningen bedömer att pensionsavgångarna totalt sett inte utgör något större problem under planperioden. Trots det, är det viktigt att nämnden fortlöpande prioriterar arbetet med att säkerställa tillväxt och kompetensutveckling

För att verksamheterna ska uppnå sina mål med medborgarna i fokus behöver medarbetarna ha kompetens för sitt arbete. Utvecklingssamtalen och de individuella utvecklingsplanerna utgör ett viktigt verktyg för att säkerställa det.

Det är viktigt att understryka att kompetensutveckling består av både informellt lärande genom det dagliga arbetet och planerade kompetensutvecklingsinsatser. De individuella utvecklingsplaner som fortsättningsvis kommer att upprättas ska beakta båda dessa perspektiv.

Omställning

Stadens nya hantering av övertalighet ställer krav på ett mer strategiskt och effektivare förvaltningslokalt arbete. Dels i form av mer utvecklade kompetensutvecklingsplaner och dels i form av noggrannare personalplanering.

De verksamhetsförändringar som kommer att medföra övertalighet måste i första hand lösas inom nämndens ansvarsområde. Övertalighetskostnaderna kan komma att öka för nämnden i samband med stadens nya hantering av övertalighet.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Utgångspunkten för underlag till budget för 2013-2015 är kommunfullmäktiges budget för 2012. I bifogad bilaga finns kostnads- och intäktsberäkningar för planeringsperioden. Beräkningarna utgår från bedömd prisnivå 2012.

Utöver löneökningar på ca 27 mnkr och hyreshöjningar på ca 14 mnkr under planeringsperioden är nämndens kostnadsutveckling svår att beräkna. Stora delar av verksamheten är beroende på beslut hos andra instanser t.ex. kommuner, staten, EU och andra samarbetspartners.

Strategiska satsningar inom nämndens ram framgår i tidigare delar av dokumentet. Utöver detta vill nämnden särskilt lyfta fram följande:

Kvinnojourer

För år 2012 har socialnämnden, tillsammans med ideella organisationer, beviljats totalt 6,6 mnkr i statliga utvecklingsmedel. Av dessa avser 4,4 mnkr kvinnojourer som driver skyddat boende med cirka 60 platser. Övriga medel avser annan verksamhet inom området våld i nära relationer. Handläggningen av de statliga utvecklingsmedlen har förts över från länsstyrelsen till Socialstyrelsen. Socialstyrelsen kommer att meddela anvisningar för hur ansökan ska gå till under våren. Det är ännu oklart om förutsättningarna kommer vara samma för år 2013 som för år 2012. Det är därför angeläget att säkerställa att tillräckliga resurser finns för området, även om de statliga medlen inte skulle finnas att tillgå för kommande år.

Resurscentrum för hedersrelaterat förtryck och våld

Från och med 2013 kommer ett länsgemensamt resurscentrum för hedersrelaterat förtryck och våld inrättas med Stockholms stads som huvudman. Centrat finansieras av länets kommuner, polisen samt landstinget. Stadens del i finansieringen uppgår till 1,5 mnkr årligen.

Lokalkostnader

Stadens nya ramavtal med Micasa kommer enligt preliminära beräkningar att innebära hyreshöjningar på ca 6 mnkr för socialnämnden. De fastighetsbestånd som berörs är uteslutande lokaler där nämnden bedriver vård och boende. Konsekvensen av hyreshöjningar blir med all sannolikhet att priset för nämnder som köper platser vid dessa verksamheter kommer att höjas.

Prishöjningar vid LOV-upphandlingar

I samband med förnyade upphandlingar för missbruksvård respektive insatser för barn- och ungdom har priset för dessa insatser ökat. Den nya prisnivån kommer att innebära kostnadsökningar hos såväl stadsdelsnämnder som socialnämnden vilket kan leda till behov av omprioriteringar inom verksamheten. Inför kommande upphandlingar bör det göras en noggrann förstudie i syfte att se över upphandlingarnas omfattning, innehåll och paketering.

Utveckling av e-tjänster

Stockholmarnas förväntningar på ökad tillgänglighet samt nya arenor för kommunikation kommer att innebära utveckling av bland annat fler e-tjänster inom det sociala verksamhetsområdet. Driftkostnader för e-tjänster är ofta inte helt obetydliga varför nämnden anser att staden bör ta hänsyn till detta i kommande budgetar.

3.2 Investeringar

Nämnden har 2012 ett utrymme för investeringar på 1,7 mnkr. Under planeringsperioden bedöms investeringsbehoven ligga på ungefär samma nivå. Främst

kommer dessa att användas till inventarier i samband med start av nya verksamheter samt modernisering av befintliga verksamheter.

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

Nämnden har inga projekt om minst 50 mnkr.

4. Övriga redovisningar

Utvecklingsmodellen

Förbättrad uppföljning av resultat inom socialtjänsten är ett centralt utvecklingsområde. För detta krävs en utveckling av verksamhetssystem för uppföljning, som på en stadsövergripande nivå ska kunna ge bättre verktyg för resultatstyrning inom stadens socialtjänst.

Databaserade system för verksamhetsstatistik och utförardokumentation håller på att utvecklas inom stadens individ- och familjeomsorg för områdena "vuxen" och "barn och ungdom". I samband med utvecklandet identifieras behov av förbättringar i stadens sociala it-stödsystem (Paraplysystemet).

5. Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Förvaltningen arbetar med att ha balans i lokalbeståndet, dels genom effektiviseringar av lokalytor och dels genom frånträde eller samutnyttjande. Lokalförsörjningsplanen kompletteras regelbundet inklusive försöks- och träningslägenheter.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler

Verksamheter, främst boenden, som har brister i exempelvis brandskydd, tillgänglighet, miljö- och hälsoskydd samt livsmedelshantering kommer att bli föremål för översyn under planperioden.

5.3 Kapacitet

Förvaltningen har för närvarande 258 kontrakt på ett 240-tal adresser. Förhyrd area uppgår till cirka 75 200 kvm. Den totala årshyran beräknas till cirka 100,7 mnkr.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Om nämnden får förändrat uppdrag kommer det att kräva förändringar i lokalbeståndet. Avdelningarna/enheterna arbetar systematiskt med lokalfrågor.

5.5 Kostnadsutveckling

Hyresnivåerna förväntas öka under planperioden i takt med inflationen.

5.6 Övrigt

Inom dygnet-runt-verksamheterna, boendeenheternas fastighetsbestånd, finns ett stort renoverings- och ombyggnadsbehov. Olika tillsynsmyndigheter blir alltmer aktiva i att besöka institutionerna för att utöva tillsyn och efter detta förelägga nämnden att åtgärda brister av olika slag.

Finansieringsformen vid om-, ny- och tillbyggnader, dvs. att hyresvärden kan ta ut ett hyrestillägg avseende amorteringar och räntor för byggnadsinvesteringen och verksamhetsanpassningen, kan bli ett problem, då denna kostnad tillkommer på den ordinarie bruksvärdeshyran. Det innebär att den totala hyreskostnaden, och därmed också vårddygnspriset för boendet, kan bli så hög att t.ex. en samlokalisering av verksamheter i yteffektiva lokaler omöjliggörs.

Bilagor

1. Förvaltningens underlag till budget för 2013 med plan 2014 och 2015
2. Höjda avgifter för ansökan om serveringstillstånd och tillsyn av restauranger